

Acció Ciutadana

Setmanari Republicà Federal

Olot, 8 Març 1930. — Subscripció 5 ptes. l'Any. Número solt 10 cts. — Administració, Concentració Republicana — Any I. Núm. II

Sánchez Guerra

EL senyor Sánchez Guerra en el discurs que donà al teatre de la Zarzuela de Madrid definí la seva actitud, d'una manera ben clara. Aquest parlament erà esperat, amb impaciència, per tothom. Semblava que del que diria el senyor Sánchez Guerra, n'havien de resultar conseqüències que de cop i volta transformarien la manera actual de regir-se el país, o al menys seria una estocada a fons contra les més altes institucions de l'estat.

Nosaltres no havem quedat decebuts després del discurs de l'il·lustre orador polític, ans al contrari, ens ha afermat encara més el concepte que teniem de les altes personalitats que ell blasma, amb valentia i noblesa; nosaltres fa temps que havem perdut tota confiança en la monarquia i estem convençuts que la república és, per molts motius, una forma de govern cent vegades superior. Sánchez Guerra que ja tenia al seu haver molts i rellevants mèrits, se n'ha guanyat un altre amb el seu discurs ja esmentat, puix ell pogué dir coses que no s'haurien deixat dir a cap més polític per més republicà que hagués estat. Demés, feu un retrat de l'actual encarnació de la monarquia tan just que difícilment podrà recobrar aquella perduda confiança en la confiança que determinà l'actual actitud del senyor Sánchez Guerra i que segurament imitaran molts altres antics servidors de la monarquia.

Tot i això, nosaltres no creiem que un home sol i molt menys amb un discurs pugui enderrocar una institució que compta amb tants adeptes incondicionals, perfectament inútils, una sangria per el país i que segurament un govern republicà, ben democràtic, aniria escombrant del presupost; nosaltres creiem que és obra dels republicans el proclamar i organitzar la república, però cal reconèixer que l'actitud del senyor Sánchez Guerra ens pot ésser un preciós ajut. No cal que el senyor Sánchez Guerra es declari republicà, ens ajudarà amb molta més eficàcia fent tot sovint discursos contra el monarca, com el que feu al teatre de la Zarzuela els quals ens faran més favors que els que pugui fer un fals republicà.

Estem atravesant uns temps que cal obrar amb energia i serenitat alhora; és convenient que tothom que estimi la llibertat, i els ideals de democràcia, estigui disposat a cooperar, en aquestes hores històriques, aportant el seu gra de sorra en la immensa tasca de renovament governamental del país; és imperiosament necessari que tothom posi en joc la força del seu ideal i de les seves conviccions democràtiques, per a rectificar la nostra història procurant que els nostres hereus no hagin de sofrir les actuals amargures; havem de creuar-nos per a deixar-los-hi més llibertat i més justícia.

Doctrina Republicana

La República Federal

Què és la República Federal? És la República organitzada de manera que l'Estat resulta format d'uns quants Estats-Membres corresponents a diverses nacions erigides amb personalitat pròpia que formen part de l'Estat. Cada un dels Estats-Membres conserva plena autonomia per a regir-se i només corresponen a l'Estat central aquelles atribucions que serveixen per mantenir les relacions entre ells i les internacionals, per tenir cura de la defensa del territori; de la Hisenda, de les Duanes, per donar les lleis generals, en fi allò que és comú als diversos membres.

Això és la República Federal ben desenvolupada. És clar que hi poden haver repúbliques amb un regim més o menys acostat a n'això i que també en diguin federals.

Quins avantatges té? Permet que nacionalitats diverses visquin avingudes en un mateix estat central perquè cada una té independència suficient per desplegar la seva activitat com cregui necessari en quasi totes les matèries: és a dir és el regim liberal i democràtic i que tot bon republicà ha de defensar aplicat amb força perfecció a les nacionalitats que tenen tant de dret a la vida i a la llibertat com els individus.

En la pràctica, quins resultats ha donat? Els veiem a Suïssa d'una manera exemplar; allà hi ha quatre nacionalitats, francesa italiana belga i alemanya; totes tenen dret a usar llur llengua i desenvolupar llur cultura a viure llur vida i això ha permès que visquessin en bona harmonia gent tan diversa durant sis-cents anys perquè cap no se sent esclava.

A la nostra terra, com és va introduir el republicanisme federal? Fou a mitjants del segle passat que el savi i auster polític Francesc Pi i Margall començà la seva propaganda, coronada per un gran èxit. La immensa majoria dels repu-

No temeu mai de dir en públic sempre tot el vostre pensament. Un home no es fa gran sinó amb aquesta condició. Fomenteu el pensament al vostre voltant. Estimau-lo en els altres quan corresponi al vostre, respecteu-lo quan li és contrari. Cal saber escoltar allò que ens desplaça.

Anatole France

blicans catalans foren desseguida federals. Com que en aquell temps no hi havia, malauradament, prou consciència de la nostra personalitat, la idea no fou prou ben concebuda ni desenvolupada, però les bases estaven posades; el mateix Pi i Margall en els seus darrers anys anà veient la situació més clara. L'il·lustre Valentí Almirall fou, però, qui definí millor el federalisme català. Avui tots els republicans catalans i fins quasi tots els espanyols, són defensors de la República Federal completa.

Defensem-la amb entusiasme i pensem que la tradició dels republicans centralistes i per tant anti-federals la representen homes sense unes conviccions tan fermes com els altres. Exemple n'és Castelar que aconcellà als seus partidaris que es fessin monàrquics i Melquiades Álvarez, que traí la causa republicana. En canvi Salmeró, que fou centralista de bona fe molts anys, acabà fent-se federal i per defensar aquestes idees corré el perill de veure's assassinat.

ANDREU CARRERAS

UN TRIST RECORD HISTÒRIC

Avui fa 35 anys que al tornar de Tanger el cuirassat «Reina Regente», un dels millors vaixells de guerra que Espanya aleshores tenia, s'enfonsà al passar l'Estret de Gibraltar, amb la seva tripulació de 400 homes.

Era al matí del dia 10 de Març de 1895.

Moltíssimes foren les investigacions que es feren per averiguar el lloc de la desgràcia, totes però resultaren inútils.

Tothom convenia en declarar com a únic culpable al general Fuentes, que enterrat de que l'ambaixada marroquina es trobava en el Ministeri de la Guerra juntament amb els representants espanyols, negociant el conveni de pau que tant s'esperava, a la sortida dels delegats del Marroc es dirigí al seu cap i el bofetejà, fent-li ayinent que es venjava de la mort del general Margallo. Aquella seva grollera intervenció feu que les negociacions prenguessin un altre caire; foren moltíssims els actes que es tingueren de fer en honor dels insultats, excursions a l'Escorial, a Toledo, etc., aduic s'organitzà un ball de gala al Palau Reial, i és curiosa la resposta seva a la pregunta de què els semblava el conjunt de la festa:—Molt bonic, esplèndid, però al nostre país (referint-se a les dames que s'havien presentat amb els braços tapats i els pits quasi nus) això sols poden veure-ho els pares i els marits.

Un tren especial els portà a Cadix i embarcaren al cuirassat «Reina Regente», en lloc de fer-ho al canoner «Conde de Benedito», popular per els focs del Curúgu, que els havia anat a cercar. Cosa que, d'ésser cas de fatallat, hauria estat preferible, tota vegada que la tripulació d'un canoner és de 25 a 50 homes.

S'esperava la demanda de responsabilitats i la degradació del culpable, desterrant-lo, com a pena mínima, però el govern de Cánovas del Castillo preferí declarar-lo boig que fer justícia.

VIRGILI DEL CASO

Aquest pobre comentarista és ben segur